

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 29/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Ntc 35/2013-34 zo 4. februára 2014 a uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 a č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 2 a základných práv podľa čl. 12, 16, 19, 46, 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6, 8, 13 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 17, 20, 21 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Ntc 35/2013-34 zo 4. februára 2014 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 a č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že krajský súd rozsudkom č. k. 2 Ntc 35/2013 zo 4. februára 2014 podľa § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov rozhodol, že rozsudok súdu Landesgericht für Strafsachen Wien, Rakúska republika č. 603Hv 1/12s z 24. apríla 2012, ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu vraždy podľa § 75 Trestného zákonníka Rakúskej republiky a zo zločinu ťažkej lúpeže podľa § 142 ods. 1, § 143 prvej vety,

druhého prípadu Trestného zákonníka Rakúskej republiky, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, sa na území Slovenskej republiky uznáva a vykoná s tým, že pre výkon doživotného trestu bol sťažovateľ zaradený na území Slovenskej republiky do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

3. Sťažovateľ napadol rozsudok krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013 zo 4. februára 2014, ktorý mu bol doručený 7. mája 2014, odvolaním, ktoré podal až 22. apríla 2021, resp. odovzdal na poštovú prepravu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] 19. apríla 2021. Zároveň s podaním odvolania sťažovateľ požiadal podľa § 64 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o navrátenie zmeškanej lehoty na podanie odvolania.

4. Najvyšší súd uznesením č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku navrátenie lehoty na podanie odvolania nepovolil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že „Z obsahu spisu teda nepochybne vyplýva, že odsúdený [REDAKOVANÉ] si zásielku s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach osobne prevzal ešte v čase výkonu trestu odňatia slobody na území Rakúskej republiky v Justičnom zariadení [REDAKOVANÉ] 7. mája 2014, pričom lehota na podanie odvolania mu uplynula dňom 22. mája 2014 a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 23. mája 2014. Teda námietka odsúdeného, že rozsudok mu bol doručený až 15. apríla 2021, a teda skôr ho nemohol napadnúť odvolaním, je irelevantná.“

5. Najvyšší súd svojím ďalším uznesením č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol sťažovateľom podané dovolanie, ktoré podal proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021. Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto: «Konanie o uznaní a výkone rozhodnutia má nostrifikačný charakter, je neverejné a písomné. Odsúdená osoba sa ho nezúčastňuje osobne. Súd nevykonáva konanie vo veci samej, preto sa odsúdenému neposkytuje ochrana zodpovedajúca postaveniu obvineného alebo obžalovaného, nemá právo na výsluch, vyjadrenie, ani obhajcu. Podmienkou je len doručenie rozhodnutia, čo v danom prípade bolo splnené.

Dovolaciemu súdu preto navrhla dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť pre nenaplnenie dôvodov. Súd prvého stupňa zaslal vyjadrenie prokurátorky iba obhajcovi obvineného.

Dovolací súd napravil pochybenie doručením podania aj obvinenému, ktorý do konania zasadnutia na neho nereagoval.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) bez preskúmania veci zistil, že dovolanie obvineného bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a obsahuje náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

S účinnosťou od 1. septembra 2011 Trestný poriadok v § 368 ods. 2 explicitne vymenúva rozhodnutia, proti ktorým je prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (do účinnosti novely č. 262/2011 Z. z. bol okruh napadnutelných rozhodnutí daný ustálenou súdnou praxou). V súvislosti so slovným spojením „ak tento zákon neustanovuje inak“ je potrebné poukázať na ustanovenie § 371 ods. 2 Tr. por., ktoré určuje ďalšie typy rozhodnutí, ktoré však môže účinne napadnúť len minister spravodlivosti.

Z uvedeného vyplýva, že uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o nepovolení navrátenia lehoty na podanie odvolania, nepatrí do okruhu rozhodnutí, proti ktorým možno podať dovolanie.»

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nesúhlasí so všetkými napadnutými rozhodnutiami a ku každému prikladá vlastnú interpretáciu ich obsahu s akcentom na zákonnosť postupu, ktorý mal predchádzať ich vydaniu.

7. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013 zo 4. februára 2014 sťažovateľ namieta, že (i) súd konal bez jeho prítomnosti, (ii) konal bez prítomnosti jeho právneho zástupcu, (iii) neoveril si pravdivosť a pravosť predložených tvrdení a písomností rakúskych orgánov, na podklade ktorých rozhodol a v ktorých bolo mylne uvedené, že súhlasí s výkonom trestu na území Slovenskej republiky, (iv) konanie prebehlo v jeho neprítomnosti, (v) súd ani nepreveril skutočnosť ovládania úradného jazyka sťažovateľom, (vi) dostal rozhodnutie súdu v jazyku, ktorý neovláda, ktorému nerozumie, v dôsledku čoho nemohol využiť riadny opravný prostriedok proti nemu. Navyše sťažovateľ nesúhlasí s výkonom trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, keďže oproti podmienkam výkonu takéhoto druhu trestu v Rakúskej republike nemá žiadnu nádej na prepustenie na slobodu ani po 20 rokoch jeho výkonu vrátane horších podmienok výkonu samotného trestu, ktoré sú na území Slovenskej republiky oproti Rakúskej republike výrazne limitované, a to v spôsobe stravovania, voľnočasových aktivít, pracovných možností a finančného odmeňovania.

8. Postup najvyššieho súdu, ktorý nevyhovел jeho návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty, sťažovateľ rozporoval argumentáciou, podľa ktorej ju zmeškal v dôsledku neovládania slovenského jazyka, čoho dôsledkom je/bolo samotné nepodanie odvolania v zákonom stanovenej lehote. Sťažovateľ odvíja lehotu na podanie opravného prostriedku až od momentu oboznámenia sa s obsahom rozsudku krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013 zo 4. februára 2014, keďže rozhodnutie má byť doručované v jazyku, ktorému adresát rozumie, a keď sa tak nestane, je takýto stav možné prirovnať k situácii, ako by rozhodnutie nebolo doručené vôbec, a v takomto prípade lehota ani nemôže začať plynúť. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 je preto arbitrárne, neprimerané a v rozpore so zdravým rozumom, svojvoľné a vecne neudržateľné.

9. Záver o svojvoľnosti a arbitrárnosti sťažovateľ smeruje aj k uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022, pričom lehotu na podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ odvodzuje od doručenia tohto rozhodnutia najvyššieho súdu.

10. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie všetkých v záhlaví označených práv, zruší rozsudok krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013-34 zo 4. februára 2014 a uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 a č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 a vec vráti krajskému súdu na nové konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

III.1. Posúdenie veci vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013-34 zo 4. februára 2014 a uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021:

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

18. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus,

ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

20. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

21. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

22. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 109/06, III. ÚS 175/2020). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014, III. ÚS 175/2020). Naopak, lehota dvoch

mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde je podľa názoru ústavného súdu postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (III. ÚS 186/02, III. ÚS 136/2018).

23. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013-34 zo 4. februára 2014 sťažovateľ mohol využiť riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, o ktorom by rozhodoval nadriadený súd, a to najvyšší súd, pričom podanie riadneho opravného prostriedku má odkladný účinok. Sťažovateľ svojím podaním z 22. apríla 2021 síce napadol rozsudok krajského súdu č. k. 2 Ntc 35/2013 zo 4. februára 2014 (ktorý mu bol doručený 7. mája 2014) odvolaním, pričom požiadal podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku o odpustenie zmeškanej lehoty, z hľadiska posúdenia podmienok konania pred ústavným súdom je však nutné konštatovať, že odvolanie využil až v takom dlhom časovom odstupe od momentu, keď ho mohol uplatniť po prvýkrát (po takmer siedmich rokoch od 7. mája 2014), ktorý korešponduje so záverom nevyužitia tohto riadneho opravného prostriedku. To je spojené s okolnosťou, že so žiadosťou o navrátenie lehoty na podanie odvolania sťažovateľ na najvyššom súde neuspel a neuspel ani s dovolaním podaným proti uzneseniu o nepovolení navrátenia lehoty, pričom výsledkom rozhodovania o ústavnej sťažnosti nie je zrušenie týchto rozhodnutí (o čom pojednáva nasledujúci obsah tohto odôvodnenia). Odvolanie podané popísaným spôsobom (po uplynutí lehoty na jeho podanie) nebolo z hľadiska ním napadnutého rozsudku vôbec podané a nemení pôvodný dátum nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, teda pre nevyužitie zákonom sťažovateľovi priznaných prostriedkov na ochranu jeho základných práv.

24. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021, ktorým najvyšší súd podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi nepovolil navrátenie lehoty na podanie odvolania, ústavný súd konštatuje oneskorenosť podania ústavnej sťažnosti namietajúcej predmetné rozhodnutie. Sťažovateľ podal proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietnuté z dôvodu jeho podania proti rozhodnutiu, proti ktorému podanie dovolania nie je prípustné, a toto rozhodnutie dovolacieho súdu nebolo ústavným súdom zrušené (časť III.2 tohto odôvodnenia). Sťažovateľ lehotu na podanie ústavnej sťažnosti smerujúcej aj proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 odvíja od skutočnosti odmietnutia podaného dovolania ďalším uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 a staršej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike alebo Soffer proti Českej republike. Nejde však o relevantne použitú judikatúru, pretože v podmienkach Slovenskej republiky a úpravy dovolania podľa Trestného poriadku si najvyšší súd nevyberá prijatie rozhodnutia na dovolací prieskum podľa kritérií vopred neurčených zákonom tak, aby nebolo (aj dovolateľovi) zrejmé, proti ktorým rozhodnutiam je dovolanie prípustné. Naopak, najvyšší súd vo svojom rozhodnutí o dovolaní dostatočne objasnil neprípustnosť dovolania proti sťažovateľom dovolaním napadnutému uzneseniu, a to podľa explicitnej úpravy § 368 ods. 2 Trestného poriadku (rozhodnutia, proti ktorým možno podať dovolanie), pod ktorého rozsah dotknuté uznesenie nespadá, s uvedením aj ďalších súvisiacich okolností.

25. V tejto súvislosti ústavný súd v prvej rovine poukazuje na samotné poučenie vyplývajúce z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021, podľa ktorého proti nemu sťažnosť (teda ani riadny opravný prostriedok) nie je prípustná. V druhej rovine, vychádzajúc z § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (pozri aj body 19 až 21), § 124 zákona o ústavnom súde a ustálenej judikatúry k tomuto ustanoveniu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ je povinný v čase pred podaním ústavnej sťažnosti využiť účinný prostriedok nápravy na ochranu svojich označených práv, a to na orgáne verejnej moci, ktorého kompetenčná právomoc predchádza kompetenčnej právomoci ústavného súdu (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Avšak platí aj opačný záver, teda že ak už taký prostriedok neexistuje, je nevyhnutné obrátiť sa na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou v zákonnej lehote na jej podanie. Pokiaľ teda sťažovateľ podal proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021 dovolanie, aj keď dovolanie proti takému rozhodnutiu nie je podľa zákona prípustné (v dôsledku čoho najvyšší súd uznesením č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 podané dovolanie odmietol pre neprípustnosť, pričom ústavný súd toto rozhodnutie najvyššieho súdu nezrušil), nemôže byť sťažovateľova následná ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu skôr napadnutému dovolaním považovaná za podanú včas (v zákonnej dvojmesačnej lehote od právoplatnosti dotknutého rozhodnutia), a to ani podľa kritérií § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde (ide o prípad, keď niektoré námietky v inak prípustnom dovolaní mohli byť uplatnené a iné nie, keď má byť dovolateľovi následne umožnené podať ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu o dovolaní, ako aj proti dovolaním napadnutému rozhodnutiu v jeho časti nepreskúmateľnej v dovolacom konaní). Nevyhnutným právnym dôsledkom v tomto prípade použitého postupu sťažovateľa (podanie zo zákona neprípustného dovolania proti dovolaním napadnutému rozhodnutiu ako celku) je odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej oneskoreného podania (III. ÚS 608/2017, III. ÚS 175/2020).

26. Bez ohľadu na popísané procesné konzekvencie (ktoré musia byť uplatnené štandardne tak ako proti všetkým ostatným sťažovateľom) a nad ich rámec ústavný súd dodáva, že nepovažuje za obhájiteľné tvrdenie sťažovateľa o nadobudnutí vedomosti o obsahu rozhodnutia o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia (z dôvodu, že neovláda slovenský jazyk) až v roku 2021, aj keď mu bolo toto rozhodnutie doručené už v roku 2014 a na jeho základe začal vykonávať trest odňatia slobody v Slovenskej republike. Procesná aktivita spojená s podaním odvolania a žiadosťou o navrátenie lehoty na jeho podanie by aj v (hypotetickom) prípade, ak by obsahu rozsudku skutočne v prvom kontakte nerozumel, musela byť pri rozumnom posúdení takej okolnosti z jeho strany podniknutá už skôr, nie s až takým výrazným časovým odstupom (takmer siedmich rokov), a preto ústavný súd poníma takto orientovanú námietku sťažovateľa ako špekulatívnu snahu reparovať svoju predchádzajúcu pasivitu v (mylnom) domnení, že je možný návrat do výkonu trestu v Rakúskej republike, ktorého podmienky považuje za pre seba v rôznych ohľadoch priaznivejšie.

III.2. Posúdenie vecí vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022:

27. Predmetom ústavného prieskumu ostalo len uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022, ktorým podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol sťažovateľom podané dovolanie, ktoré podal proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Urto 4/2021 z 1. júna 2021.

28. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

29. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde, alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

30. Taktiež podľa judikatúry EŠLP sa vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, a to za súčasného rešpektovania práva na obhajobu (Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33). Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný Moreira Ferreira, bod 85; tiež Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

31. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

32. Po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2022 z 10. novembra 2022 ústavný súd konštatuje, že tento konal v medziach svojej právomoci a v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, čo osobitne platí aj o najvyšším súdom posúdenej otázke prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podaného v posudzovanom prípade proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Najvyšší súd v tomto smere poukázal na § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý explicitne vymenúva rozhodnutia, proti ktorým je dovolanie prípustné, vrátane súvislosti s § 371 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý určuje ďalší okruh rozhodnutí preskúmaných v dovolacom konaní, avšak len na základe dovolania ministra spravodlivosti (kam rozhodnutie napadnuté v tomto prípade dovolaním tiež nepatrí). Najvyšší súd teda dospel k záveru o neprípustnosti dovolania proti rozhodnutiu súdu o nenavrátaní lehoty na podanie opravného prostriedku a nič nesignalizuje rozpor s účelom a významom dotknutých ustanovení Trestného poriadku. V zameraní na dostatočnú výpovednú hodnotu rozhodnutia pre jeho adresátov sa nesú aj rozšírené kontextuálne úvahy najvyššieho súdu o tom, že „*aj keby odvolací súd zároveň rozhodol o podanom odvolaní (ako sa toho dožaduje obvinený), vzhľadom na nepovolenie navrátenia lehoty by odvolací súd musel odvolanie obvineného zamietnuť ako podané oneskorene, bez meritórneho preskúmania veci. Ani proti takémuto rozhodnutiu odvolacieho súdu by nebolo možné podať dovolanie pre absenciu odvolacieho konania vo veci samej. Dovolací súd by následne dovolanie odmietol podľa § 382 písm. d) Tr. por. pre nesplnenie podmienok. Zároveň by dovolací súd ani v prípade riadneho odvolacieho konania nemohol preskúmať námietky obvineného, nakoľko ich neuplatnil najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.), resp. dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Tr. por. ani neodôvodnil (súhlas poškodeného pritom nemožno zamieňať so súhlasom obvineného s výkonom trestu uloženom štátom pôvodu v domovskom štáte). Vo všetkých prípadoch by sa teda nezmenilo postavenie obvineného a dovolanie by bolo odmietnuté.*“.

33. Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na tento záver nemohlo dôjsť ani k porušeniu ďalších sťažovateľom len formálne, bez bližšieho obsahového vyjadrenia označených ustanovení ústavy, dohovoru a charty uvedených v záhlaví tohto rozhodnutia.

34. Pokiaľ ide o porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, judikatúra EŠLP potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje (Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983, Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 30. 10. 1991, č. 13163/87, § 122). Ústavný súd v danom prípade nezistil, že by k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo, preto ani nie je možné dospieť k záveru, že by najvyšší súd porušil sťažovateľovo právo zaručené čl. 13 dohovoru. Ústavný súd poznamenáva, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoláva základných práv a slobôd uvedených v dohovore, a tento účinný prostriedok

nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľov (III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 135/2014, III. ÚS 167/2015).

35. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

36. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

37. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

38. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

39. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhoviel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu